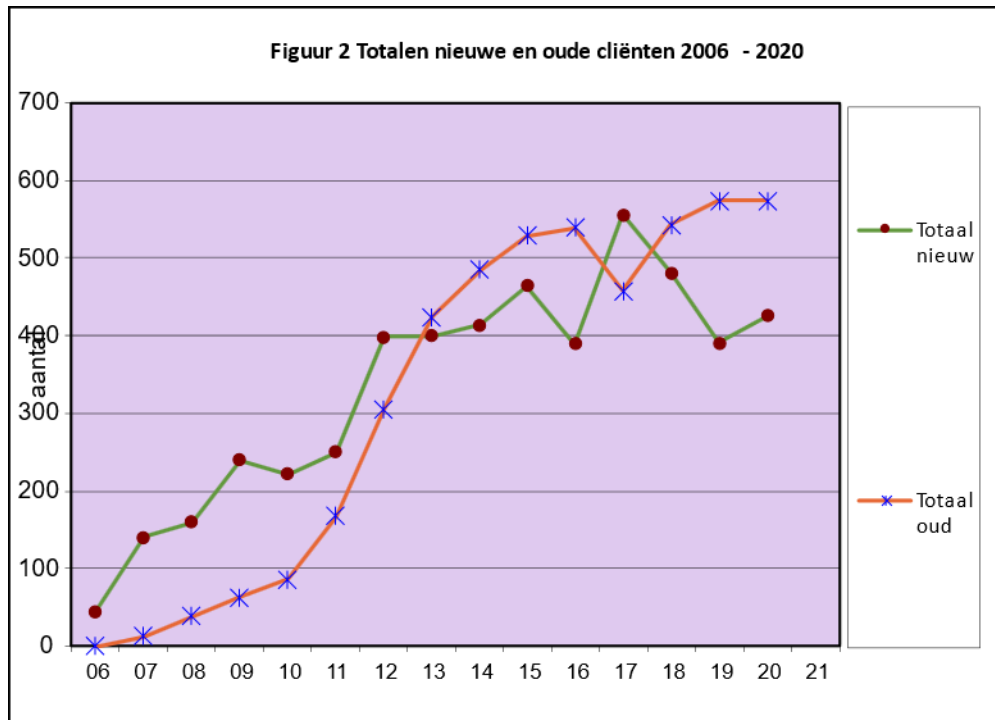

Voedselbank Gooi & Omstreken

Cijfers Gebruikers 2020 15^e cijferrapport

Inhoud

Inleiding	3
Gegevens	
1 Aantal cliënten	4
2 Uitgeschreven cliënten	5
3 Duur pakket verstrekking	6
4 Verstrekte pakketten / maatwerk bij uitgifte	6
5 Verwijzers	7
6 Verwijzing na eenmalig (nood)pakket	8
7 Profiel huishoudens nieuw ingeschreven cliënten aanvrager; samenstelling huishouden; kinderen; leeftijd; inkomsten/schulden.	8
Samenvatting en conclusies	10

Inleiding

Dit 15^e rapport over de gebruikers van de voedselbank G&O, heeft betrekking op het kalenderjaar 2020.

De verwachting in 2019 was dat, vanwege de hardnekkige schuldenproblematiek als gevolg van het toeslagenbeleid van de overheid, het aantal nieuwe cliënten zou stijgen evenals het aantal dat steeds langer dan drie jaar op een voedselpakket is aangewezen. In eerdere jaren is over deze trend in de cijferrapporten al gerapporteerd.

Voedselbanken Nederland heeft op 10 maart jl. de volgende gegevens gepubliceerd: in 2020 is op de peildatum 31 december 2020 het aantal ingeschreven huishoudens met 7,2% gestegen; het aantal kinderen t/m 17 jaar zelfs met 9,3%. Het aantal huishoudens dat slechts kort een pakket heeft ontvangen zijn niet op de peildatum meegeteld.

Op de website en in het jaarverslag 2020 van Voedselbank Gooi & Omstreken wordt een samenvatting van dit rapport opgenomen.

1 Aantal cliënten

In 2020 hebben 1043 huishoudens een beroep gedaan op de Voedselbank G&O, voor kortere of langere tijd.

Er zijn 155 aanvragen geweest voor een eenmalig of noodpakket - een verdubbeling t.o.v. 2019 met circa 85 aanvragen (in 2018 ca 38). De snelle toename in deze aanvragen volgde vooral na het begin van de coronacrisis met een piek in april – zie §4.

Van deze 155 aanvragers werden er echter **79 niét** als nieuwe cliënten ingeschreven en zij zijn ook niét inbegrepen in de tabellen en grafieken in dit rapport - maar werden wél van een voedselpakket voorzien. Kennelijk werd een deel van deze aanvragers snel genoeg geholpen door de steunmaatregelen van het kabinet.

964 huishoudens waren in 2020 als cliënt ingeschreven: **425 nieuwe** en **539 ‘oude’** nog lopende cliënten uit vorige jaren; in totaal nagenoeg **evenveel** als in 2019 (965, zie tabel 1) – d.w.z. exclusief bovenvermelde 79 niet ingeschreven cliënten.

Het profiel van de cliënten in §7 betreft de 425 nieuw ingeschreven cliënten. Gegevens van ‘oude’ cliënten werden in eerdere rapportages verwerkt.

Nieuwe cliënten

In 2020 zien we een **stijging van 8,7% nieuwe cliënten** – zie tabel 1 en figuur 1.

Of deze stijging ook mede het gevolg is van de *corona-maatregelen* voor mensen die *niét* binnen de normen van de financiële hulp-regelingen van het kabinet vielen, is onbekend.

Oude lopende cliënten uit vorige jaren

Op 1 januari 2020 werd gestart met **539 ‘oude’** d.w.z. nog lopende cliënten die in vorige jaren werden ingeschreven. Dat is een **afname van 6,1% (-35)** ten opzicht van 2019 (574).

Het aantal ‘oude’ cliënten uit vorige jaren ligt echter wel nog boven het aantal nieuw ingeschreven cliënten - zie figuur 2. In paragraaf 3 is vermeld hoe lang zij een pakket gebruiken.

Tabel 1 Ontwikkeling aantal cliënten 2006 – 2020

Jaar →	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	nov'14	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal		
*) 5 uit 06 verwerkt in rapport 07 (N=73)										dec'14	dec'15	dec'16	dec'17	dec'18	dec'19	dec'20	va 2006		
UP ▼ jaar ►	06	07	08	09	10	11	12	13	14	aansl'14	15	16	17	18	19	20	Σ	verschil vorig jr	
Huizen	45	68	37	58	47	58	85	86	98	11	77	81	99	74	73	77	1074	4	5,4%
H'sum	(*5)	73	94	112	98	107	160	184	168	27	195	150	243	205	159	181	2156	22	10,7%
Weesp	0	0	25	25	26	31	48	36	43	6	47	36	44	34	34	42	477	8	23,5%
Baarn	0	0	4	14	10	16	31	24	28	6	30	30	50	59	44	32	378	-12	-20,3%
Soest	0	0	0	31	41	38	74	69	60	13	94	75	99	78	62	71	805	9	11,5%
BEL	0	0	0	0	0	0	0	0	17	2	21	17	20	31	19	22	149	3	9,7%
Totaal nieuwe Cl	45	141	160	240	222	250	398	399	414	65	464	389	555	481	391	425	5039	34	8,7%
oud/nog lopende Cl	0	13	39	63	86	168	306	424	485	nvt	529	539	457	543	574	539		-35	-6,1%
totaal oud+nieuw	45	154	199	303	308	418	704	823	899	nvt	993	928	1012	1024	965	964		-1	-0,1%
2020 niet ingeschreven:																79			
2020 totaal																1043			

Cliënten per uitgiftepunt - zie tabel 1 en figuur 1.

De toename van het aantal nieuwe cliënten is niet in alle uitgiftepunten gelijk.

In Baarn zien we een daling: - 20,3%. Bij de overige uitgiftepunten zien we een stijging:

Huizen: 5,4%

Hilversum: 10,7%

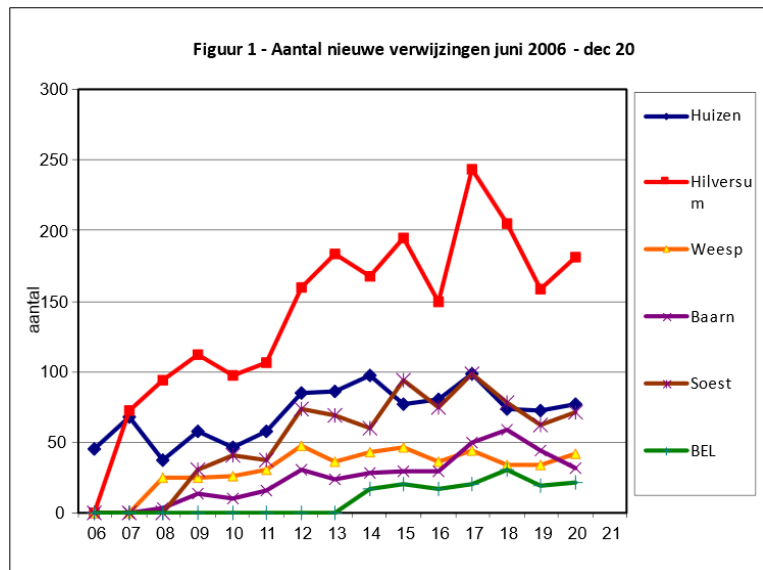
Weesp: 23,5%

Soest: 11,5%

BEL: 9,7%

Hilversum, met drie uitgiftepunten, heeft de meeste cliënten (43%). In onderstaande figuur 1 komt dat duidelijk naar voren met de bovenste, rode lijn.

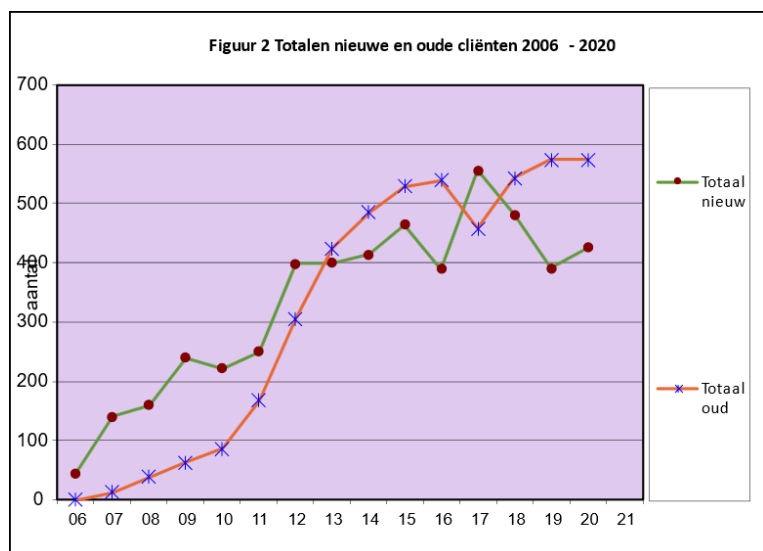
Figuur 1 Totalen nieuwe verwijzingen per uitgiftepunt sinds 2006

Onderstaande grafiek, figuur 2, geeft de aantallen nieuw ingeschreven en ‘oude’ nog lopende cliënten per jaar weer, en daarmee ook de verhouding: vanaf 2013 overstijgt het jaarlijks aantal ‘oude’ cliënten die van de nieuw ingeschrevenen – behalve in 2017. In 2017 werden de criteria verruimd, leidend tot de sterke groei, - en de duur van de verstrekking beperkt tot 3 jaar, leidend tot een duidelijke afname. In 2018 werd een ruimere hardheidsclausule ingevoerd waardoor vaker een verlenging mogelijk werd en het aantal ‘oude’ cliënten weer uitsteeg boven het aantal nieuw ingeschreven cliënten.

Deze ontwikkeling kan gezien worden als een indicatie van de hardnekkigheid van de financiële problematiek van cliënten van de voedselbank.

Figuur 2 Totalen nieuwe en oude cliënten sinds 2006 - (exclusief noodpakketten)

2. Uitgeschreven cliënten

In de loop van 2020 werd bijna 41% van de cliënten **uitgeschreven: 5 % minder** dan in 2019 (46%).

38,6% van de nieuwe cliënten:
7,5% minder dan in 2019 (46%)
 en

42,5% van de ‘oude’ cliënten
3,5% minder dan in 2019 (46%).

Tabel 2 Uitgeschreven cliënten 2020

2020		uitgeschreven cliënten van N=964		Σ 2020	
nieuw:	425	oud	539	964	
gestopt:	164	gestopt:	229	-393	40,8%
	2019		46%	571	rest 31'12

Dit betekent dat méér cliënten steeds länger een voedselpakket nodig hebben. Zie § 3 duur pakketverstrekking.

3 Duur pakketverstrekking

Verlenging van de verstrekkingduur (3 maanden) wordt toegekend als uit een her-intake blijkt dat de situatie van de cliënt nog niet is verbeterd, maar deze daar wel moeite voor heeft gedaan. Voor steeds meer mensen blijkt een steeds lange periode nodig. Vaak ligt dat aan het feit dat men geen extra inkomsten (meer) kan verwerven, zoals ouderen en chronisch zieken, of te weinig verdient om van te kunnen leven; of niet rondkomen door bijv. een stapeling van ziektekosten waar geen regelingen voor mogelijk zijn.

Ook het regelen van schulden is een lang en moeizaam traject, dat vaak **veel** langer duurt dan twee tot drie jaar - bijv. als gevolg van (onterecht) teruggevorderde toeslagen mét boetes.

In alle gevallen zal de verwijzer een verzoek tot verlenging van de verstrekking duidelijk motiveren wanneer iemand, ondanks allerlei regelingen en soms ook zónder dat er van schulden sprake is, langdurig aangewezen is op een voedselpakket.

Van het totaal aantal cliënten (964) is **41% gestopt** waarvan **26% binnen een jaar** (250: 164 nieuw+86 oud), *afgezien van* degenen die een eenmalig of **noodpakket** ontvingen maar *niet* werden ingeschreven.

Van de 425 **nieuw ingeschreven** cliënten was **39%** in 2020 gestopt; ruim **7% minder** dan in 2019 (46%).

Zij kregen korter dan een jaar een voedselpakket:

20% ≤ 3 maanden (vorig jaar: 22%)

12% ≤ 6 maanden (vorig jaar: 15%)

7% 6-12 maanden (vorig jaar: 9%)

61% (261) stopte niet en behoort in 2021 tot de groep 'oude' lopende cliënten.

Van de 539 'oude' nog lopende cliënten is **42%** in 2020 gestopt; **4% minder** dan in 2019 (46%). 16% kreeg korter dan een jaar een pakket (was 22%) en 26% langer dan een jaar (was 25%):

3% ≤ 3 maanden (vorig jaar: 4%)

3% ≤ 6 maanden (vorig jaar: 8%)

10% 6-12 maanden (vorig jaar: 10%)

13% tussen 1-2 jaar (vorig jaar: 14%)

6% tussen 2-3 jaar (vorig jaar: 7%)

7% meer dan 3 jaar (vorig jaar: 4%)

7% ontving **langer dan 3 jaar** een pakket; het aantal langdurige gebruikers nam met 3% weer **toe**.

Tabel 3 Perioden gebruik voedselpakket 2020

2020 perioden gebruik gestopte cliënten:					
nieuw	gestopt	%	oud	gestopt	%
425	164	%	539	229	%
≤3 mndjaar	84	20%		16	3%
3<6 mnd	51	12%		18	3%
6-12 mnd	29	7%	(86)	52	10%
1-2 jaar	-	-		72	13%
2-3 jr	-	-		35	6%
>3 jaar	-	-		36	7%
missing 0	164	39%		229	42%
Totaal gestopt			393	41%	
2019	179	46%	263	46%	

4 Verstrekte pakketten

509 pakketten werden *gemiddeld* per week uitgereikt, **9,5% meer** dan in 2019 (465) – zie tabel 4. Gedurende het jaar worden elke week cliënten in- en uitgeschreven. De som daarvan zien we elke week in het aantal verstrekte pakketten. De ontwikkeling van die som is weergegeven figuur 3.

[NB: Een toe- of afname in het *gemiddeld* aantal uitgegeven pakketten *per week* is niet hetzelfde als een toe- of afname in het aantal cliënten *per jaar*. Immers oude cliënten kunnen langer gebruik maken van een pakket; nieuwe cliënten kunnen eerder of later zijn verwezen of slechts kort blijven.]

Gemiddeld **2,3 personen** waren afhankelijk van een voedselpakket, minder dan de 3,2 in 2019 maar ongeveer evenveel als in 2018 en eerdere jaren.

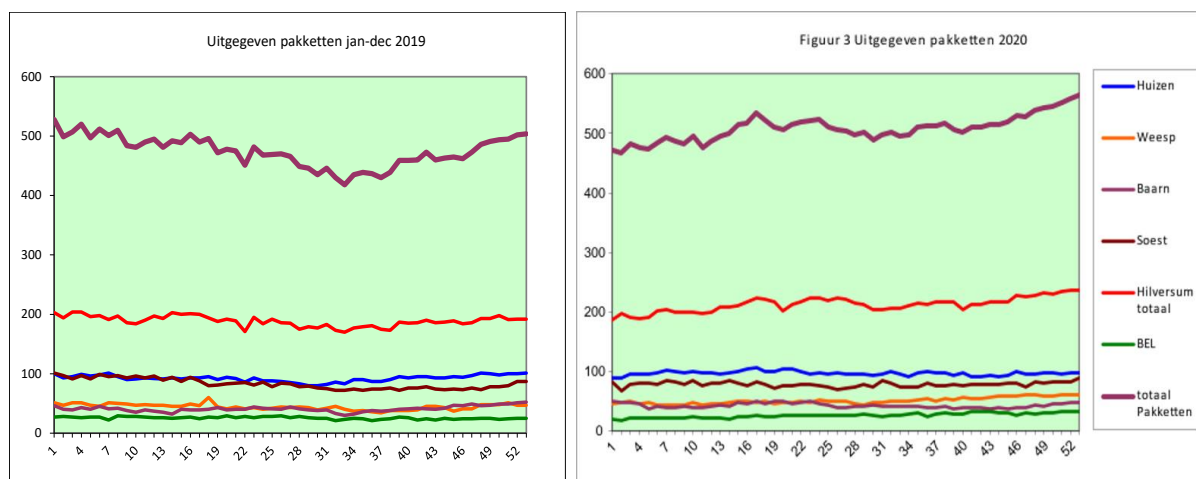
Tabel 4 Uitgegeven pakketten totaal 2020

Aantal pakketten 2020	Hz	H'sum	W	B	S	BEL	Tot
aantal weken	53	5.143	11.034	2.638	2.223	4.169	26.952
gemidd per week:		97	208	50	42	79	509
	2019						465

Het aantal uitgereikte pakketten per week is altijd *lager* dan het aantal cliënten in die week, omdat gemiddeld 5% van de mensen het pakket niet kan komen ophalen wegens ziekte of anderszins - dit percentage blijkt in de loop der jaren steeds constant.

Het 'corona-effect' in 2020 wordt duidelijk als de bovenste lijn 'totaal aantal pakketten' in de rechter grafiek voor 2020 wordt vergeleken met die in de linkergrafiek voor 2019. In plaats van een afname vanaf januari zien we een stijging, van 11% tussen 1 maart en de piek eind april (van 482 naar 535). De gebruikelijke 'zomerdip' is in 2020 ook minder diep.

Figuur 3 Uitgegeven pakketten per week in 2019 resp. 2020

Maatwerk bij uitgifte

Gezinnen variëren in grootte, zodat maatwerk wordt geleverd bij de uitgifte. De uitgiftepunten worden bevoorradt naar rato van het aantal cliënten - afhankelijk van de wekelijkse aanvoer - plus wat extra voor noodsituaties. Op de wekelijkse klantenlijst wordt per cliënt aangegeven hoeveel personen van het pakket afhankelijk zijn. Daarmee wordt rekening gehouden bij de verstrekking van de hoeveelheid voedsel per huishouden: pakketten voor éénpersoonshuishoudens (rood of geel) resp. huishoudens met meer personen en/of kinderen (blauw of groen).

Ook bij het verstrekken van vleesproducten is maatwerk nodig. Cliënten die een pakket zonder vlees willen, vragen dat merendeels vanwege religieuze redenen en deels vanwege een dieet. Halal (geslachte) producten kunnen echter zelden worden aangeboden; waar mogelijk worden vervangende producten verstrekt.

Circa 73% van de nieuwe cliënten in 2020 ontving een pakket met vleesproducten (2019 78%; 2018: 75%) en 27% met alternatieve producten (2019 22%; 2018: 25%): een **verschil** van 5%. De pakketten zonder vlees worden i.h.a. aangevraagd door statushouders en vluchtelingen.

Tabel 5 samenstelling pakketten

samenstell. pakketten nw cl N: 425				
	wel vlees		geen vlees	
ro	180	42%	ge	31 7%
bl	129	30%	gr	85 20%
	309	73%		116 27%
2019		78%		22%

5 Verwijzers

Mensen in nood hebben hulp nodig van maatschappelijke organisaties die cliënten naar de juiste instanties leiden ter verbetering van hun situatie - zoals het maatschappelijk werk, sociale raadslieden, de gemeente (het wmo-loket) e.a. Deze organisaties kunnen daarbij ook naar de voedselbank verwijzen en doen daarvoor de intake en dienen vervolgens een aanvraagformulier in.

Regelmatig hebben cliënten nog géén hulpverlener gevonden als zij bij de voedselbank aankloppen. Voor deze mensen heeft de Voedselbank G&O in 2007 een z.g. 'ambulant team' geformeerd dat eenmaal per week spreekuur houdt in een z.g. Intakeloket in Hilversum en, later, in Weesp en Huizen.

Bij een 'eigen' aanvraag wordt direct een eenmalig of een noodpakket aangeboden, waarbij tevens een afspraak wordt gemaakt voor een intake door een officiële verwijzer of voor een voorlopige intake door het 'ambulante team'.

Organisaties die veel verwijzen zijn de volgende:

- 19%: AMW: algemeen maatschappelijk werk zoals Amaris, Versa, Lokaal welzijn, Welzin (2019: 17%);
- 19%: Intakeloket: ambulante teams van de voedselbank in Hilversum, Weesp en Huizen (2019: 19%);
- 28%: Schuldhulpverleningsorganisaties zoals schuldhulpmaatjes (2019: 28%; 2018: 18%): *bewindvoerders* (19%, vorig jaar 28%), schuldhulpverleners (7%, vorig jaar 8%); (kredietbanken 2%, 2019: 3%);
- 7%: Vluchtelingenwerk (2019: 8%);
- 11%: Gemeenten/sociale diensten/WMO-loket (2019: 12%);
- 16%: Overige zorginstellingen zoals GGZ, Leger des Heils, kerken, Stichting Mee en anderen (2019: 16%).

6 Verwijzing na eenmalig pakket

Voedselbanken willen laagdrempelig zijn en mensen bereiken die een voedselpakket nodig hebben en hen uitnodigen een pakket aan te vragen. Een aanvrager ontvangt dan een eenmalig of een noodpakket voor enkele weken, zodat intussen door een verwijzer de intake kan worden verzorgd. Valt men vervolgens binnen de inkomensnormen voor een voedselpakket, dan wordt de aanvrager als cliënt ingeschreven.

Het aandeel cliënten dat langs deze weg is ingeschreven wordt gezien als een *indicator* voor de laagdrempeligheid. In de beginjaren bestond 20% van alle ingeschreven cliënten uit mensen die uit eigen beweging een pakket hadden aangevraagd en vervolgens de intakeprocedure hadden doorlopen. In de loop der jaren is dit aandeel verminderd.

In 2020 kregen 38 huishoudens een eenmalig pakket, waarvan er 25 vervolgens als cliënt werden ingeschreven (6%) (vorig jaar 54=14%; 2018: 8%).

De 79 huishoudens die uiteindelijk géén cliënt werden na het verstrekte noodpakket, zijn niet als cliënt ingeschreven en zijn *niet* in het onderstaande profiel meegenomen – zie inleiding en § 1.

7 Profiel Huishoudens nieuw ingeschreven cliënten (425)

Aanvrager

Van de aanvragers waren er 52% vrouwen en 48% mannen.

Samenstelling huishouden

- 73% alleenstaanden
- 27% echtparen/samenwonenden
- 50% alleenstaand zonder kinderen;
- 6% echtparen zonder kinderen
- 23% alleenstaand met kinderen.
- 21% gezinnen met kinderen

Tabel 6 Samenstelling huishoudens

2020	huish. Nw Cl		zonder kind <18		met kind <18	
Alleenst	309	73%	211	50%	98	23%
echtp/partn	116	27%	27	6%	89	21%
	425	100%	238	56,0%	187	44,0%
2019				52%		48%

De verschillen in percentages variëren in de loop der jaren tussen 1 en 4%.

Kinderen

44% van de nieuwe cliënten heeft kinderen jonger dan 18 jaar, een daling van 4% t.o.v. 2019 (48%).

Aantal personen

Gemiddeld zijn **2,3** personen in 2020 van een voedselpakket afhankelijk - minder dan in 2019: 3,2 maar bijna evenveel als in 2018 (2,4) en eerdere jaren.

Tabel 7 Aantal personen

Tot pp in alle Hh excl Noodp.	2258	
gem. aant pp/ N=964	964	2,3

Leeftijd

Voor onderstaande leeftijdsverdeling is sinds 2017 een andere indeling aangehouden vanwege de overstap naar een database van Voedselbank Nederland. De percentages variëren overigens binnen kleine marges, van 3-5%.

Van de in 2020 nieuw ingeschreven cliënten is de verdeling als volgt:

- 12% jonger dan 30 jaar
- 49% tussen 30- 50 jaar
- 23% tussen 50-60 jaar
- 15% ouder dan 60 jaar
- Van 1% is de leeftijd onbekend.

Tabel 8 Leeftijden

leeftijden nieuwe CI	425	%
15-30	51	12%
30-50	209	49%
50-60	97	23%
> 60	62	15%
onbekend	6	1%
	425	100%

Inkomsten en Schulden

Hoewel inkomensgegevens die de verwijzer verstrekt wel worden geregistreerd en worden beoordeeld of deze voldoen aan de normen voor verstrekking van een voedselpakket, worden hiervan i.v.m. de privacywetgeving geen details opgeslagen. Bovendien verstrekken schuldhulpverlenende verwijzers (bewindvoerders, kredietbank e.d.) uitsluitend gegevens over de hoogte van het leefgeld. Om deze redenen kunnen in dit rapport hierover geen duidelijke gegevens worden gegeven.

Wel kan uit het percentage verwijzingen door schuldhulpverleners (28% - zie § 5) worden afgeleid dat in ieder geval circa een derde van de cliënten een problematische schuld heeft.

Samenvatting en conclusies

In 2020 klopten weer méér mensen aan bij de voedselbank G&O dan in 2019, ruim 8%: 8,7% meer *nieuw* ingeschreven cliënten; 5% *minder uitgeschreven* cliënten en 9,5% *meer uitgegeven pakketten*.

Het aantal mensen dat een noodpakket heeft aangevraagd was 2x zo hoog als in 2019 (155 versus 85). Circa de helft van deze groep werd vervolgens niét als ‘reguliere’ cliënt ingeschreven. In hoeverre dat het gevolg is geweest van de corona-maatregelen resp. de snelle financiële steunregelingen van het kabinet, is niet met zekerheid vast te stellen. De voorzichtige conclusie is dat deze regelingen de nood van deze aanvragers hebben gelenigd. De reden van stopzetting van een pakket wordt niet door alle gebruikers systematisch doorgegeven.

- In maart zag het er naar uit dat het aantal nieuwe cliënten door ‘corona’ sterk zou toenemen en het aantal uitgegeven pakketten groeide naar 11% eind april. Het totale aantal in 2020 ingeschreven nieuwe plus oude cliënten bleef echter nagenoeg gelijk aan het aantal in 2019.
- Opvallend is dat het aantal cliënten na 1 januari niét gestaag daalde zoals in vrijwel alle eerdere jaren, en ook de zomerdip minder ‘diep’ was.

Van de cliënten werden er in 2020 5% minder uitgeschreven dan in 2019. Sinds 2017 groeit het aantal ‘oude’ nog lopende cliënten nog steeds. Het aantal cliënten dat langer dan 3 jaar een pakket nodig heeft, is verder met 4% toegenomen naar 7%.

- In 2020 lag het aandeel ‘oude’ cliënten wederom ruim boven het aantal nieuw ingeschreven cliënten. Dit betekent dat steeds meer cliënten länger op een voedselpakket aangewezen blijven en dat dit aandeel voorlopig niet zal afnemen.
- De schuldenproblematiek lijkt niet afgenomen gezien het aantal verwijzingen door schuldhulpverlenende organisaties.

Voor het overige wijken de cijfers niet beduidend af van die uit vorige jaren en zijn er geen specifieke trends naar voren gekomen.

